

Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet

Svetošimunska cesta 25
Zagreb

**NASTAVNI PLAN I PROGRAM
OSPOSOBLJAVANJA**

za poslove
VINOGRADARA I VINARA

Zagreb, ožujak 2020.

1. OPĆI PODACI O PROGRAMU

NAZIV PROGRAMA: Program osposobljavanja za poslove vinogradara i vinara

OBRAZOVNI SEKTOR: Poljoprivreda, prehrana i veterina

RAZINA SLOŽENOSTI POSLOVA: 2

TRAJANJE PROGRAMA: 200

OPRAVDANOST DONOŠENJA PROGRAMA:

Proizvodnja grožđa i vina je jedna od najvažnijih poljoprivrednih djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Mnogi ljudi direktno ili posredno žive od vinogradarstva i vinarstva, a osim profesionalaca, ovoj proizvodnji se okreće sve više amatera-hobista, koji se na tržištu pojavljuju simbolično ili proizvode za vlastite potrebe. Osim toga, vino je vrlo popularan proizvod o kojem veliki broj ljudi želi naučiti više, jer se ova znanja danas smatraju dijelom opće naobrazbe.

Iz tog razloga smatramo da je ovaj vid edukacije potreban za širok raspon polaznika – od onih kojima znanja trebaju radi unaprjeđenja vlastite proizvodnje, pa do onih koje će privući atraktivnost pojedinih tema, a važna su im za podizanje vlastitih znanja o grožđu i vinu.

Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu visokoškolska je ustanova sa stogodišnjom tradicijom izvođenja sveučilišnih studijskih programa iz različitih grana područja poljoprivrede pa tako i iz vinogradarstva i vinarstva. Također, djelatnici Fakulteta tradicionalno sudjeluju u izvođenju različitih oblika cjeloživotnog obrazovanja, predavanja, radionica i tečajeva za proizvođače grožđa i vina ili za one koji to namjeravaju postati. Donošenjem pravilnika o Cjeloživotnom obrazovanju na Agronomskom fakultetu te registracijom Fakulteta za obrazovanje odraslih stekli su se uvjeti da se cjeloviti program za osposobljavanje vinogradara i vinara organizira na Fakultetu. Kadrovski i materijalno smo opremljeni za sve što ovaj program zahtjeva te možemo pružiti visokokvalitetnu razinu edukacije i za osobe bez agronomskih znanja. Kroz brojne kontakte u stručnom radu sa većim i manjim proizvođačima te temeljem brojnih upita koje dobivamo, utvrdili smo da je ovakav program potreban i zanimljiv širem krugu ljudi te smatramo da ga je opravdano organizirati u okviru Agronomskog fakulteta čiji kadrovski i materijalni resursi garantiraju kvalitetu nastavnog procesa, ostvarenje postavljenih ishoda učenja i stjecanje odgovarajućih kompetencija za provođenje poslova vinogradara i vinara.

UVJETI UPISA:

U program osposobljavanja za poslove vinogradara i vinara može se upisati osoba s:

- minimalno završenom srednjom školom

- minimalno 18 godina života

RADNO OKRUŽENJE I UVJETI RADA

Radno okruženje u kojem će vinogradar-vinar obavljati poslove podrazumijeva otvoreni prostor vinograda u kojem se odvija proizvodnja grožđa, i zatvoreni prostor, u pravilu vezan uz proizvodnju vina (pogon za primarnu preradu grožđa, podrum, skladišni prostor i sl.). Poslovi u vinogradu često se vrše pri nepovoljnim vremenskim uvjetima. Poslovi u vinogradu mogu uključivati dugotrajno stajanje na neravnom terenu i rad u sagnutom položaju. Tijekom rada u vinogradu i podrumu vinogradar-vinar izložen je opasnostima pri radu s alatom za rezidbu vinove loze, alatom za obradu tla, sredstvima za zaštitu bilja, opasnosti od udara električne struje, a izložen je i povremenoj umjerenoj buci.

2. KOMPETENCIJE KOJE POLAZNIK STJEĆE ZAVRŠETKOM PROGRAMA

1. Pripremiti tlo za sadnju vinove loze i podizanje vinograda
2. Primijeniti odgovarajuće postupke sadnje, uzgoja i njegovanje vinove loze
3. Odabrati vinogradarski položaj, sortu i podlogu za podizanje vinograda u skladu s agro-ekološkim uvjetima podneblja i ciljem proizvodnje
4. Prepoznati i suzbijati bolesti i štetnike vinove loze i grožđa te primijeniti mjere zaštite
5. Koristiti odgovarajuće postupke u berbi, primarnoj preradi grožđa, proizvodnji i njegovanju različitih tipova vina i destilata od grožđa i vina
6. Prepoznati bolesti i mane vina te primijeniti odgovarajuće postupke za njihovu prevenciju i otklanjanje
7. Organizirati ekološku vinogradarsko-vinarsku proizvodnju u skladu sa smjernicama za ekološki uzgoj
8. Opisati senzorna svojstva vina
9. Primjenjivati zakonske propise u domeni proizvodnje i stavljanja u promet vina i destilata od grožđa i vina
10. Napraviti kalkulaciju proizvodnje, jednostavan marketinški plan te izraditi izvješće o poslovanju poljoprivrednog gospodarstva s proizvodnjom grožđa i vina
11. Primijeniti mjere zaštite na radu i pružiti prvu pomoć u slučaju nezgode do dolaska stručne osobe

3. TRAJANJE PROGRAMA I NAČIN IZVOĐENJA

Program osposobljavanja u trajanju od 200 sati realizirat će se redovitom i/ili konzultativno - instruktivnom nastavom. Teorijski dio programa u trajanju od 88 sati izvodi se u učionici ustanove, a praktični dio programa u trajanju od 112 sati realizirati će se na Znanstveno-nastavnom pokušalištu „Jazbina“ Agronomskog fakulteta i po potrebi na objektima drugih proizvođača s kojima Fakultet ima sklopljen ugovor o suradnji pod nadzorom nastavnika. Praktični dio obuhvatit će provođenje svih tehnoloških zahvata u vinogradu i podrumu tijekom jedne proizvodne godine.

Konzultativno-instruktivna nastava – skupne konzultacije čine tri četvrtine ukupnog fonda sati teorijske nastave utvrđenog programom za pojedinu nastavnu cjelinu, izvode se s cijelom obrazovnom skupinom i obavezne su za sve polaznike. Individualne konzultacije provode se putem elektroničke pošte, prema utvrđenom rasporedu i potrebi polaznika.

Praktična nastava - provodi se u punom fondu sati. Rad polaznika na praktičnoj nastavi nadzirat će i voditi nastavnici Agronomskog fakulteta. Polaznici vode dnevnik praktične nastave.

4. NASTAVNI PLAN I PROGRAM

4.1. Nastavni plan

Redovita nastava

Rb.	Nastavna cjelina	Broj sati		Ukupno
		T	PN	
1.	Uvod u vinogradarstvo i vinarstvo	5	-	5
2.	Biologija i ekologija vinove loze	10	-	10
3.	Sorte, podloge i razmnožavanje vinove loze	12	-	12
4.	Osnove tehnologije vinogradarske proizvodnje	20	-	20
5.	Osnove tehnologije proizvodnje vina i vinskih destilata	32		32
6.	Osnove ekonomike proizvodnje grožđa i vina	3	-	3
7.	Zaštita na radu i prva pomoć	6		
8.	Praktična nastava	-	112	112
UKUPNO		88	112	200

Konzultativno - instruktivna nastava

Rb.	Nastavna cjelina	Broj sati			Ukupno	
		T		PN		
		SK	IK			
1.	Uvod u vinogradarstvo i vinarstvo	5	-	-	5	
2.	Biologija i ekologija vinove loze	8	2	-	10	
3.	Sorte podloge i razmnožavanje vinove loze	10	2	-	12	
4.	Osnove tehnologije vinogradarske proizvodnje	16	4	-	20	
5.	Osnove tehnologije proizvodnje vina i vinskih destilata	26	6	-	32	
6.	Osnove ekonomike i marketinga proizvodnje grožđa i vina	3	-	-	3	
7.	Zaštita na radu i prva pomoć	6			6	
8.	Praktična nastava	-		112	112	
UKUPNO		74	14	112	200	

T-teorijska nastava

SK-skupne konzultacije; IK-individualne konzultacije; PN-praktična nastava

4.2. NASTAVNI PROGRAM

4.2.1. Uvod u vinogradarstvo i vinarstvo (5 sati)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Povijest uzgoja vinove loze i proizvodnje vina	Vinova loza i njezini divlji predci. Domestikacija vinove loze. Povijest razvoja vinogradarske proizvodnje u Europi i introdukcija vinove loze na ostale kontinente. Povijest razvoja vinogradarstva na području današnje Republike Hrvatske Gospodarski značaj vinogradarske proizvodnje u Republici Hrvatskoj	Navesti divlje pretke vinove loze. Interpretirati proces domestikacije vinove loze. Opisati povijest razvoja vinogradarske proizvodnje u svijetu i RH. Objasniti važnost vinogradarstva kao gospodarske grane u svijetu i Hrvatskoj	T 2
Vinogradarstvo i proizvodnja vina u svijetu	Površine pod vinovom lozom i proizvodnja grožđa u svijetu. Proizvodnja vina i upotreba grožđa za ostale namjene. Zemlje najvažniji proizvođači grožđa i vina. Potrošnja i promet vinom u svijetu. Zemlje najveći potrošači i izvoznici vina. Stanje vinogradarske proizvodnje u Hrvatskoj.	Navesti udio pojedinih kontinenata u ukupnim vinogradarskim površinama. Nabrojati zemlje najvažnije proizvođače, potrošače i izvoznike vina te ostalih proizvoda od grožđa. Objasniti i argumentirati važnost vinogradarstva u RH.	T 3

Metode rada:

verbalne i vizualne metode (metoda usmenog izlaganja, diskusije, razgovora, pisanja)

Materijalni uvjeti:

klasična učionica, prijenosno računalo, LCD projektor, sheme, statističke baze podataka vinogradarstvu

Kadrovska uvjeti:

- diplomirani inženjer agronomije (studij Bilinogostvo, usmjerenje Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo) i u dijelu programa usmjerenje Zaštita bilja i usmjerenje Ekonomika poljoprivrede)
- magistar inženjer agronomije (studij Hortikultura - usmjerenje Vinogradarstvo i vinarstvo) i u dijelu programa studij Fitomedicina i studij Agrobiznis i ruralni razvitak)

Literatura i drugi izvori znanja za polaznike:

Priručnik za polaznike edukacije

i udžbenik Mirošević, N., Karoglan Kontić J. (2008) Vinogradarstvo. Globus, Zagreb

Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike:

Mirošević, N., Karoglan Kontić J. (2008) Vinogradarstvo. Globus, Zagreb

Maletić, E., Karoglan Kontić, J., Pejić, I. (2008) Vinova loza, Školska knjiga, Zagreb

4.2.2. Biologija i ekologija vinove loze (10 sati)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	UKUPNO SATI
Morfologija vinove loze	Građa i funkcija vegetativnih organa vinove loze (korijen, višegodišnje drvo, pupovi, zelene mladice, odrvenjele mladice i lišće) Građa i funkcija generativnih organa vinove loze (cvijet, cvat, grozd, vitica, bobica i sjemenka)	Nabrojati vegetativne i generativne organe vinove. Opisati građu i funkciju generativnih organa vinove loze.	T 3
Faze razvoja vinove loze	Godišnji biološki ciklus vinove loze – fenologija. Promjene tijekom pojedinih fenofaza. Utjecaj okolišnih čimbenika na odvijanje fenofaza.	Interpretirati važnost fenologije za izbor prikladnih sorata i provođenje tehnoloških zahvata. Opisati promjene koje se događaju u pojedinim fenofazama i identificirati najvažnije klimatske čimbenike koji utječu na njihovo pravilno odvijanje.	T 2
Utjecaj okolišnih uvjeta uzgoj vinove loze i kakvoću vina	Tipovi klime pogodni za uzgoj vinove loze. Utjecaj klimatskih čimbenika na rast i razvoj vinove loze (sunčeva svjetlost, temperatura, oborine, vjetar). Važnost izbora položaja u vinogradarstvu (utjecaj nadmorske visine, reljefa i blizina velikih vodenih površina).	Opisati utjecaj klimatskih čimbenika na rast i razvoj vinove loze te kakvoću vina. Procijeniti prikladnost područja za uzgoj vinove loze na temelju klimatskih i orografskih podataka.	T 5

	<p>Regionalizacija vinogradarskih područja u RH (vinogradarske zone, regije, podregije, vinogorja i položaji).</p>	<p>Objasniti svrhu regionalizacije vinogradarskih područja</p> <p>Opisati podjelu RH na vinogradarske regije i uža zemljopisna područja.</p>	
Metode rada:			
verbalne i vizualne metode (metoda usmenog izlaganja, diskusije, razgovora, pisanja)			
Materijalni uvjeti:			
klasična učionica, prijenosno računalo, LCD projektor, sheme, crteži, modeli			
Kadrovska uvjeti:			
<ul style="list-style-type: none"> - diplomirani inženjer agronomije (studij Bilinogojstvo, usmjereno Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo) - magistar inženjer agronomije (studij Hortikultura - usmjereno Vinogradarstvo i vinarstvo) 			
Literatura i drugi izvori znanja za polaznike:			
Priručnik za polaznike edukacije i udžbenik Mirošević, N., Karoglan Kontić J. (2008) Vinogradarstvo. Globus, Zagreb			
Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike:			
Mirošević, N., Karoglan Kontić J. (2008) Vinogradarstvo. Globus, Zagreb Maletić, E., Karoglan Kontić, J., Pejić, I. (2008) Vinova loza, Školska knjiga, Zagreb			

4.2.3. Sorte, podloge i razmnožavanje vinove loze (24 sata)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Sorte vinove loze	<p>Sorte vinove loze, podrijetlo i rasprostranjenost.</p> <p>Identifikacija sorata vinove loze.</p> <p>Sorte vinove loze u svijetu.</p> <p>Najvažnije sorte u RH.</p>	<p>Objasniti način nastanka sorata vinove loze i važnost izbora sorte u vinogradarstvu.</p> <p>Opisati metode za identifikaciju sorta vinove loze i najvažnije karakteristike prikladne za njihovo razlikovanje.</p> <p>Nabrojati najvažnije sorte vinove loze u svijetu i RH.</p>	T7
Podloge za vinovu lozu	<p>Važnost podloga u vinogradarstvu.</p> <p>Karakteristike važne pri izboru loznih podloga.</p> <p>Najvažnije lozne podloge u RH.</p>	<p>Argumentirati potrebu cijepljenja loze na otporne podloge.</p> <p>Nabrojati i interpretirati karakteristike važne pri izboru podloge za konkretnе proizvodne uvjete.</p> <p>Navesti svojstva najvažnijih podloga koje se koriste u RH.</p>	T2
Razmnožavanje vinove loze	<p>Načini razmnožavanja vinove loze.</p> <p>Razmnožavanje reznicama i cijepljenje na stalnom mjestu.</p> <p>Proizvodnja loznih cijepova u rasadniku.</p> <p>Kategorije sadnog materijala u prometu.</p>	<p>Nabrojati načine razmnožavanja vinove loze</p> <p>Argumentirati značaj vegetativnog razmnožavanja u vinogradarstvu.</p> <p>Opisati razmnožavanje reznicama i tehnike cijepljenja na stalnom mjestu.</p> <p>Opisati proizvodnju cijepova u loznom rasadniku.</p> <p>Nabrojati kategorije sadnog materijala i razumjeti razlike između njih.</p>	T3
Metode rada:		verbalne i vizualne metode (metoda usmenog izlaganja, diskusije, razgovora, demonstracije), metoda praktičnog rada	
Materijalni uvjeti:			

klasična učionica, prijenosno računalo, LCD projektor, video uređaj, vizualni didaktički materijali, digitalna baza slika, edukacijski filmovi
Praktični dio nastave realizirati će se na Znanstveno-nastavnom pokušalištu Agronomskog fakulteta pod nadzorom nastavnika.

Kadrovske uvjeti:

- diplomirani inženjer agronomije (studij Bilinogojstvo, usmjerenje Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo)
- magistar inženjer agronomije (studij Hortikultura - usmjerenje Vinogradarstvo i vinarstvo)

Literatura i drugi izvori znanja za polaznike:

Priručnik za polaznike edukacije

i udžbenik Mirošević, N., Karoglan Kontić J. (2008) Vinogradarstvo. Globus, Zagreb

Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike:

Mirošević, N., Karoglan Kontić J. (2008) Vinogradarstvo. Globus, Zagreb

Maletić, E., Karoglan Kontić, J., Pejić, I. (2008) Vinova loza, Školska knjiga, Zagreb

Mirošević, N. (2007) Razmnožavanje loze i lozno rasadničarstvo, Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb

4.2.4. Osnove tehnologije vinogradarske proizvodnje (64 sata)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Podizanje vinograda	Izbor i priprema terena za sadnju. Sadnja, izbor i oblikovanje sustava uzgoja. Pripremni radovi za sadnju vinograda	Opisati ključne korake u projektiranju vinograda Navesti važnost izbora položaja, sorte i podloge, Obrazložiti značaj pripremnih radova za sadnju vinograda. Opisati osnovne uzgojne oblike Navesti osnovne postupke prilikom oblikovanja sustava uzgoja.	T 3
Osnove tehnologije proizvodnje grožđa	Rezidba (rez u zrelo, zeleni rez). Sustavi uzdržavanja tla u vinogradu. Ishrana i gnojidba rodnog vinograda. Osnove proizvodnje stolnog grožđa.	Opisati osnovne zahvate reza u zrelo i zelenog reza. Opisati različite načine uzdržavanja tla i razumjeti njihov utjecaj na proizvodnju grožđa. Navesti ulogu pojedinih makro i mikroelemenata u ishrani loze. Opisati utjecaj gnojidbe na kakvoću grožđa navesti odgovarajuća gnojiva i načine gnojidbe. Opisati specifične zahvate u proizvodnji stolnog grožđa	T 11
Zaštita vinove loze od bolesti i štetnika	Najvažnije bolesti i štetnici vinove loze Biologija razvoj bolesti i štetnika i uloga ekoloških čimbenika u njihovoј epidemiologiji Načini i postupci u zaštiti vinove loze (sredstva, primjena...)	Navesti najvažnijih bolesti i štetnike vinove loze te simptome koje uzrokuju. Opisati biologiju razvoja bolesti i štetnika i ulogu ekoloških čimbenika u njihovoј epidemiologiji. Objasniti prikidan način suzbijanja bolesti/štetnika u vinogradarskoj proizvodnji.	T 4

Ekološko vinogradarstvo	Zakonski propisi koji reguliraju proizvodnju i nadzor ekoloških proizvoda. Specifičnost podizanja nasada i uzgoja vinove loze u sustavu ekološke proizvodnje. Sorte s otpornošću na gljivične bolesti.	Navesti zakonske propise koji reguliraju ekološku proizvodnju te opisati sustav nadzora i certificiranje ekološkog grožđa i vina. Objasniti specifičnost provođenja najvažnijih zahvata u vinogradu i mjere zaštite od bolesti i štetnika. Objasniti važnost sorata s otpornošću na gljivične bolesti za ekološku proizvodnju.	T2
--------------------------------	--	--	----

Metode rada:

verbalne i vizualne metode (metoda usmenog izlaganja, diskusije, razgovora, demonstracije), metoda praktičnog rada

Materijalni uvjeti:

klasična učionica, prijenosno računalo, LCD projektor, video uređaj, vizualni didaktički materijali, digitalna baza slika, edukacijski filmovi

Praktični dio nastave realizirati će se na Znanstveno-nastavnom pokušalištu Agronomskog fakulteta pod nadzorom nastavnika.

Kadrovske uvjeti:

- diplomirani inženjer agronomije (studij Bilinogojstvo, usmjereno Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo, a u temi Zaštita vinove loze od bolesti i štetnika (studij Bilinogojstvo, usmjereno Zaštita bilja)
- magistar inženjer agronomije (studij Hortikultura - usmjereno Vinogradarstvo i vinarstvo), a u temi Zaštita vinove loze od bolesti i štetnika studij Fitomedicina)

Literatura i drugi izvori znanja za polaznike:

Priručnik za polaznike edukacije

Mirošević, N., Karoglan Kontić J. (2008) Vinogradarstvo. Globus, Zagreb

Karoglan, M., Osrečak, M., Andanbaka, Ž., Brodski, A. (2017) Proizvodnja stolnog grožđa, Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet

Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike:

Mirošević, N., Karoglan Kontić J. (2008) Vinogradarstvo. Globus, Zagreb

Karoglan, M., Osrečak, M., Andanbaka, Ž., Brodski, A. (2017) Proizvodnja stolnog grožđa, Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet

4.2.5. Osnove tehnologije proizvodnje vina (87 sati)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Osnove vinifikacije	Berba i primarna prerada grožđa Vinsko suđe i oprema u podrumu. Fermentacija, stabilizacija i dozrijevanje vina Specifični postupci u proizvodnji različitih tipova vina Enološki preparati Bolesti i mane vina	Objasniti važnost pravilnog određivanja termina zrelosti grožđa. Opisati prikladno vinsko suđe i opremu za vinifikaciju Navesti način provođenja osnovnih postupaka u proizvodnji vina. Opisati specifične postupke u proizvodnji različitih tipova vina. Opisati važnost i način primjene enoloških preparata u pojedinim postupcima proizvodnje vina Navesti uzroke i simptome najvažnijih bolesti i mana vina te opisati načine suzbijanja.	T12
Kakvoća vina	Sorte i kakvoća vina Kemijski sastav vina Senzorna svojstva vina	Objasniti utjecaj sortnih karakteristika na kakvoću vina Imenovati osnovne grupe spojeva zastupljenih u grožđu, moštu i vinu Opisati osnovna senzorna svojstva vina.	T 8
Promet i potrošnja vina	Važnost vina u zdravoj prehrani Enogastronomija Legislativa u vinogradarstvu i vinarstvu	Objasniti pojam umjerene potrošnje vina i utjecaja vina na ljudsko zdravlje. Objasniti važnost spajanja vina i hrane Nabrojati zakonske propise iz vinogradarstva i vinarstva, objasniti sustav kontrole proizvodnje i zaštite zemljopisnog podrijetla vina u RH	T4

Osnove tehnologije proizvodnje destilata od grožđa i vina	Destilati od grožđa i vina Kvaliteta sirovine i njena priprema za alkoholnu fermentaciju Osnovne tehnike proizvodnja destilata: - alkoholna fermentacija - destilacija	Nabrojati vrste destilata koji se mogu proizvesti od grožđa i vina Navesti poželjna svojstva sirovine (grožđa, masulja i komine) u proizvodnji destilata Objasniti specifičnost prerađe grožđa i provođenja alkoholne fermentacije u proizvodnji pojedinih destilata od grožđa i vina Opisati način destilacije i osnovne tipove uređaja koji se koriste u proizvodnji vinskih destilata	T6
Ekološko vinarstvo	Deklariranje vina iz ekološkog uzgoja. Specifičnost proizvodnje ekoloških vina. Preporučeni, dozvoljeni i zabranjeni postupci i sredstva u ekološkoj proizvodnji vina.	Objasniti način označavanja vina iz ekološkog uzgoja. Opisati specifičnost proizvodnje ekoloških vina. Nabrojati dozvoljene, preporučene i zabranjene postupke i sredstva u proizvodnji ekoloških vina	T2
Metode rada: verbalne i vizualne metode (metoda usmenog izlaganja, diskusije, razgovora, demonstracije), metoda praktičnog rada			
Materijalni uvjeti: klasična učionica, prijenosno računalo, LCD projektor, video uređaj, vizualni didaktički materijali, digitalna baza slike, edukacijski filmovi Praktični dio nastave realizirati će se na Znanstveno-nastavnom pokušalištu Agronomskog fakulteta pod nadzorom nastavnika.			
Kadrovske uvjeti: - diplomirani inženjer agronomije (studij Bilinojstvo, usmjerenje Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo) - magistar inženjer agronomije (studij Hortikultura - usmjerenje Vinogradarstvo i vinarstvo)			
Literatura i drugi izvori znanja za polaznike: Priručnik za polaznike edukacije Herjavec, S. (2019) Vinarstvo. Globus, Zagreb.			
Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike: Herjavec, S. (2019) Vinarstvo. Globus, Zagreb.			

4.2.6. Osnove ekonomike proizvodnje grožđa i vina (4 sata)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Organizacioni oblici u vinogradarstvu i vinarstvu	<p>Registracija poljoprivredne djelatnosti - osnivanje poljoprivrednog gospodarstva</p> <p>Prednosti i nedostaci OPG-a, obrta, trgovačkog društva i zadruge</p> <p>Porezi i druga javna davanja poduzetnika u proizvodnji grožđa i vina</p>	<p>Razlikovati organizacijske oblike poljoprivrednih gospodarstava (OPG/obrt/tvrtka/zadruga)</p> <p>Razlikovati poslovni oblik koji u najvećoj mjeri udovoljava potrebama vinogradara i vinara</p> <p>Identificirati javna davanja u poslovanju poljoprivrednog gospodarstva</p>	T1
Analiza poslovanja u proizvodnji grožđa i vina	<p>Pregled prihoda i troškova u proizvodnji grožđa i vina</p> <p>Izračun cijene koštanja grožđa i vina</p> <p>Pokazatelji uspješnosti poslovanja</p>	<p>Razlikovati prihod, te materijalne i nematerijalne troškove vinogradarsko-vinarske proizvodnje</p> <p>Objasniti kalkulaciju cijene koštanja grožđa i vina</p> <p>Izračunati produktivnost rada, ekonomičnost i rentabilnost proizvodnje</p>	T1
Marketing u vinarstvu	<p>Tržište vina u Hrvatskoj i svijetu</p> <p>Marketing miks u vinarstvu</p> <p>Promocijske aktivnosti u vinarstvu</p>	<p>Prepoznati tržišne čimbenike u vinarstvu</p> <p>Prikazati pozicioniranje vina obzirom na vrstu i cijenu</p> <p>Prepoznati distribucijske kanale i promotivne aktivnosti u plasmanu vina</p>	T1
Metode rada:			
verbalne i vizualne metode (metoda usmenog izlaganja, diskusije, razgovora, pisanja)			
Materijalni uvjeti:			
klasična učionica, prijenosno računalo, LCD projektor, edukacijski filmovi.			
Kadrovske uvjeti:			
<ul style="list-style-type: none"> - diplomirani inženjer agronomije (studij Bilinogostvo, usmjerenje Agroekonomika) - magistar inženjer agrobiznisa i ruralnog razvijatka (studij Agrobiznis i ruralni razvitak) 			
Literatura i drugi izvori znanja za polaznike:			
Priručnik za polaznike edukacije			
Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike:			

Karić, M., Tolušić, Z., Lacković, Z. (2002). Ekonomika voćarske i vinogradarsko-vinarske proizvodnje. Veleučilište u Požegi. Požega.
 Meler, M., Horvat, Đ. (2018). Marketing vina u teoriji i primjeni. Edukator. Zagreb.
 Narodne novine (118/2018). Zakon o poljoprivredi

4.2.7. Zaštita na radu (6 sati)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Osnove zaštite na radu	Osnovni pojmovi o zaštiti na radu; provedba Uloga i značaj zaštite na radu Zakon o zaštiti na radu	Opisati osnovne pojmove, ulogu i značaj zaštite na radu Navesti ulogu i značaj zaštite na radu Navesti osnove zakona o zaštiti na radu	T1
Izvori opasnosti i načini zaštite	Izvori opasnosti i načini zaštite Mehanički izvori opasnosti: ozljede kod penjanja i silaženja s traktora i pokretnih dijelova priključaka, pad s visine, prevrtanje radnog stroja, sudar Kemijske opasnosti od pesticida i herbicida; mjere opreza Kemijske štetnosti i opasnosti od izgoretina, dimova, plinskih para, oslobođene toplinske energije, prašine Opasnosti od nepovoljnih klimatskih i mikroklimatskih uvjeta Opasnosti od buke i vibracija Osvijetljenost, prozračivanje i ventiliranje i utjecaj na uvjete rada	Nabrojiti mehaničke izvore opasnosti Opisati način zaštite od trovanja pesticidima i herbicidima Opisati utjecaj na zdravlje od kemijskih izgoretina, dimova, plinskih para, toplinske energije i prašine te načine zaštite Navesti opasnosti od nepovoljnih klimatskih i mikroklimatskih uvjeta Opisati utjecaj buke i vibracija na zdravlje te način zaštite Istaknuti važnost osvijetljenosti, prozračivanja i ventiliranja radnog prostora	T2
Zaštita od požara	Zakon o zaštiti od požara Najčešći uzroci nastanka požara požarne opasnosti uslijed otvorenog plamena, plina Aparati za gašenje požara Sredstva za gašenje požara	Navesti osnove zakona o zaštiti od požara Nabrojiti uzroke nastanka požara Navesti aparate i sredstva za gašenja požara i načine njihove primjene	T1
Osobna zaštitna sredstva	Sredstva za zaštitu glave, lica, očiju, sluha, organa za disanje, tijela, ruku i nogu Posebna zaštitna oprema	Nabrojiti osobna zaštitna sredstva i opremu	T1

	Uporaba, čuvanje i kontrola osobnih zaštitnih sredstava (higijensko održavanje, periodična kontrola i testiranje ispravnosti)	Objasniti ispravno korištenje osobnih zaštitnih sredstava i čuvanje na propisani način	
Prva pomoć	<p>Najčešće povrede koje se događaju pri radu: prignječenja, uklještenja, kontuzije, posjekotine, prašina u oku, oštećenje očiju i kože uslijed uporabe pesticida, herbicida</p> <p>Sredstva za pružanje prve pomoći, postupci i mjere</p> <p>Utvrđivanje simptoma kod nekih (najčešćih) povreda i poremećaja, te način pružanja prve pomoći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umjetno disanje - masaža srca - krvarenje - prijelom kostiju - trn/prasha u oku - opekline - smrznuće <p>Sadržaj ormarića i kutije prve pomoći</p> <p>Pružanje prve pomoći kod trovanja pesticidima i herbicidima te ugrizima pčela, zmija, kukaca</p>	<p>Nabrojiti najčešće povrede i mjere zaštite, sredstva i materijale za pružanje prve pomoći</p> <p>Opisati sadržaj ormarića za prvu pomoć</p> <p>Objasniti postupak pružanja prve pomoći kod trovanja pesticidima i herbicidima te ugriza zmija i kukaca</p>	T1

Metode rada:

verbalne i vizualne metode (metoda usmenog izlaganja, diskusije, razgovora, pisanja)

Materijalni uvjeti:

klasična učionica, učionica za demonstracijske vježbe, klasična ili interaktivna ploča, prijenosno računalo, LCD projektor, video uređaj, vizualni didaktički materijali, digitalna baza slika, edukacijski filmovi, sheme, crteži, protupožarni aparat, ormarić i kutija prve pomoći

Kadrovske uvjeti:

- diplomirani inženjer sigurnosti na radu,
- magistar inženjer sigurnosti na radu,
- diplomirani inženjer zaštite na radu,
- magistar inženjer zaštite na radu,
- diplomski sveučilišni studij s licencem zaštite na radu,
- integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij s licencem zaštite na radu,
- specijalistički diplomski stručni studij s licencem zaštite na radu

Literatura i drugi izvori znanja za polaznike:

Priručnik za polaznike edukacije

Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike:

Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.

4.2.8. Praktična nastava (112 sati)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Sorte vinove loze	Identifikacija najvažnijih sorata vinove loze u RH	Razlikovati osnovne karakteristike najvažnijih sorata koje se uzgajaju u Hrvatskoj.	PN6
Razmnožavanje vinove loze	<p>Načini razmnožavanja vinove loze.</p> <p>Razmnožavanje reznicama i cijepljenje na stalnom mjestu.</p> <p>Proizvodnja loznih cijepova u rasadniku.</p>	<p>Primijeniti tehnike razmnožavanja reznicama i tehnike cijepljenja na stalnom mjestu.</p> <p>Demonstrirati proizvodnju cijepova u loznom rasadniku.</p>	PN6
Podizanje vinograda	<p>Pripremni radovi i sadnja vinograda</p> <p>Izbor i oblikovanje sustava uzgoja.</p>	<p>Primijeniti odgovarajuće tehnike u pripremi površine i sadnji vinograda</p> <p>Prepoznati osnovne uzgojne oblike i primijeniti rez za njihovo oblikovanje.</p>	PN6
Osnove tehnologije proizvodnje grožđa	<p>Rezidba (rez u zrelo, zeleni rez).</p> <p>Sustavi uzdržavanja tla u vinogradu.</p> <p>Ishrana i gnojidba rodnog vinograda.</p> <p>Osnove tehnologije proizvodnja stolnog grožđa.</p>	<p>Primijeniti osnovne zahvate reza u zrelo i zelenog reza.</p> <p>Prepoznati različite načine uzdržavanja tla i argumentirati njihov utjecaj na proizvodnju grožđa.</p> <p>Primijeniti i odabrati različita gnojiva i načine gnojidbe</p> <p>Prepoznati i primijeniti specifične zahvate u proizvodnji stolnog grožđa</p>	PN 32
Zaštita vinove loze od bolesti i štetnika	Najvažnije bolesti i štetnici vinove loze	Prepoznati simptome najvažnijih bolesti i štetnika vinove loze.	PN 6

	Načini i postupci u zaštiti vinove loze (sredstva, primjena...)	Primijeniti prikladan način suzbijanja bolesti/štetnika u vinogradarskoj proizvodnji.	
Osnove vinifikacije	Berba i primarna prerada grožđa Fermentacija, stabilizacija i dozrijevanje vina Primjena enološki preparata u vinifikaciji Bolesti i mane vina	Odrediti tehnološku zrelost grožđa primjenom osnovnih metoda. Primijeniti osnovne tehnološke procese u proizvodnji vina. Izračunati i primijeniti potrebne količine enoloških preparata u vinifikaciji Prepoznati bolesti i mane vina te primijeniti odgovarajuća sredstva i postupke za njihovo suzbijanje	PN 28
Kakvoća vina	Sorte i kakvoća vina Senzorna svojstva vina i evaluacija vina	Opisati osnovne karakteristike vina najvažnijih sorata vinove loze u RH. Prepoznati osnovne mirise i okuse vina i provesti jednostavno ocjenjivanje vina	PN 20
Osnove tehnologije proizvodnje destilata od grožđa i vina	Priprema sirovine za alkoholnu fermentaciju Tehnike destilacije i proizvodnja destilata	Provesti preradu grožđa i alkoholnu fermentaciju za proizvodnji destilata od grožđa i vina. Provesti destilacije u proizvodnji destilata od grožđa i vina	PN 7
Analiza troškova proizvodnje grožđa i vina	Kalkulacija cijene koštanja grožđa i vina	Izraditi kalkulaciju cijene koštanja grožđa i vina	PN 1
Metode rada: verbalne i vizualne metode (metoda usmenog izlaganja, diskusije, razgovora, demonstracije), metoda praktičnog rada			
Materijalni uvjeti: klasična učionica, prijenosno računalo, LCD projektor, video uređaj, vizualni didaktički materijali, digitalna baza slika, edukacijski filmovi			

Praktični dio nastave realizirati će se na Znanstveno-nastavnom pokušalištu Agronomskog fakulteta i po potrebi na objektima drugih proizvođača s kojima Fakultet ima sklopljen ugovor o suradnji pod nadzorom nastavnika.

Kadrovske uvjeti:

- diplomirani inženjer agronomije (studij Bilinogojstvo, usmjerenje Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo)
- magistar inženjer agronomije (studij Hortikultura - usmjerenje Vinogradarstvo i vinarstvo)

Literatura i drugi izvori znanja za polaznike:

Priručnik za polaznike edukacije

Udžbenik Mirošević, N., Karoglan Kontić J. (2008) Vinogradarstvo. Globus, Zagreb

Karoglan, M., Osrečak, M., Andanbaka, Ž., Brodska, A. (2017) Proizvodnja stolnog grožđa, Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet

Herjavec, S. (2019) Vinarstvo. Globus, Zagreb.

Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike:

Mirošević, N., Karoglan Kontić J. (2008) Vinogradarstvo. Globus, Zagreb

Maletić, E., Karoglan Kontić, J., Pejić, I. (2008) Vinova loza, Školska knjiga, Zagreb

Mirošević, N. (2007) Razmnožavanje loze i lozno rasadničarstvo, Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb

Karoglan, M., Osrečak, M., Andanbaka, Ž., Brodska, A. (2017) Proizvodnja stolnog grožđa, Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet

Herjavec, S. (2019) Vinarstvo. Globus, Zagreb.

Karić, M., Tolušić, Z., Lacković, Z. (2002). Ekonomika voćarske i vinogradarsko-vinarske proizvodnje. Veleučilište u Požegi. Požega.

5. ZAVRŠNA PROVJERA STEČENIH ZNANJA I VJEŠTINA

Završna provjera programa osposobljavanja obuhvaća pisanu/usmenu provjeru stručnih sadržaja prema planiranim ishodima učenja te praktičnu provjeru, prema sadržajima koje odredi povjerenstvo. O završnoj provjeri vodi se zapisnik i provodi ju tročlano povjerenstvo.

Svakom polazniku nakon uspješno završene završne provjere stečenih znanja i vještina izdaje se **Uvjerenje o osposobljavanju za poslove vinogradara i vinara.**

*Napomena:

Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje korišteni u ovom dokumentu odnose se jednako na oba roda (muški i ženski) i na oba broja (jedninu i množinu), bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, odnosno u jednini ili množini.

Broj i datum mišljenja na program (popunjjava Agencija):

KLASA	602-07/20-01/65
URBROJ	332-04-03/1-20-02
Datum izdavanja mišljenja na program	9. travnja 2020.

